

UMEÅ UNIVERSITET

Instruktioner för uppsatsskrivande i historia, institutionen för ide- och samhällsstudier, Umeå universitet

–En vägledning

Reviderad 2024-09-24

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1	Uppsatser på kandidat respektive avancerad nivå i historia.....	5
	Uppsatsen på kandidatnivå.....	5
	Uppsatser på avancerad nivå (magister/master).....	6
1.2	Övergripande råd och tips.....	7
2.	Uppsatsens omfång och språk.....	8
2.1	Uppsatsens omfång.....	8
2.2	Några allmänna råd kring språkhantering.....	9
3.	Uppsatsens disposition/delar	11
3.1	Titelavsnitt	11
	Titelsida.....	11
	Innehållsförteckning	11
3.2	Uppsatsens inlägga.....	11
	Inledning	12
	Syfte och frågeställningar.....	12
	Tidigare forskning.....	13
	Teori.....	14
	Metod, källmaterial och källkritik.....	15
	Undersökningsdel	15
	Avslutande diskussion.....	16
	Sammanfattning.....	16
3.3	Avslutande tillägg/bilagor	17
	Käll- och litteraturförteckning	17
4.	Referenshantering och formalia	17
4.1	Referenser och fotnoter	18

UMEÅ UNIVERSITET

Mer om fotnoter	18
Hänvisningar till tryckta verk	18
Internetkällor	20
Otryckt material	20
4.1 Layout och utformning av manuskriptet	20
Brödtext.....	20
Rubriker	20
4.2 Tabeller, figurer och illustrationer	21
4.3 Citat och referat	21
4.4 Sifferuppgifter och datum	22
5. Uppsattsseminariet och bedömning.....	23
5.1 Seminariet	23
5.2 Bedömning.....	25
5.3 Arkivering och publicering av uppsatsen	25
Litteratur.....	26

BILAGOR

Bilaga 1. Bedömningskriterier kandidat

Bilaga 2. Bedömningskriterier magister/master

Bilaga 3. Mall för uppsatsens framsida

Bilaga 4. Blankett publicerings medgivande DIVA

UMEÅ UNIVERSITET

1. Inledning

En viktig del av studierna i historia är att lära sig den historievetenskapliga forskningsprocessen. En första förståelse för hur detta sker erhåller studenten på grundutbildningsnivå inom ramen för kursen "Att forska i historia" som är ett av momenten på historia B/2.

Det bästa sättet att lära sig hur ny historisk kunskap produceras och hur historikerna ställer vetenskapliga frågor och besvarar dem är att självständigt genomföra historisk forskning vilket är en central del av den fördjupade utbildningen i historia på kandidat och avancerad nivå. På kandidatnivå får studenten öva sig i historieforskningens grundkrav genom att skriva en kandidatuppsats (C-uppsats) motsvarande 15 högskolepoäng. Målsättningen med kandidatuppsatsen är att studenten ska få en övergripande förståelse för hur vetenskaplig kunskapsproduktion går till, dokumenteras och granskas innan publicering/offentliggörande. På avancerad nivå följs sedan detta upp med magisteruppsats om 15 högskolepoäng och masteruppsats om 30 högskolepoäng. Uppsatserna är även examensprov för de tre examina kandidat-, magister- och masterexamen.

Detta PM innehåller information om hur uppsatser på både kandidat och avancerad nivå skall utformas och de *bedömningskriterier* som används för att betygsätta uppsatsen. **Bedömningskriterierna för de olika nivåerna (kandidat/magister/master) återfinns i slutet av detta PM som bilaga 1 och 2.** Det är viktigt att ta del av dessa för att förstå hur uppsatsen kommer att bedömas av examinatorn och vilka krav som finns på uppsatsens utformning och innehåll. Tanken är att det ska finnas en tydlig progression mellan olika nivåer vilket på olika sätt även återspeglas i skillnader i bedömningskriterierna för kandidat, magister och master.

På det mest övergripande planet kan man säga att det i uppgiften att skriva en historievetenskaplig uppsats ingår att ställa ett antal vetenskapligt relevanta frågor, att besvara dessa systematiskt och att dokumentera hur frågorna besvarats enligt de krav som ställs på en vetenskaplig text inom historieämnet. Utöver detta ska studenten även försvara uppsatsens innehåll och granska en annan students uppsats. Uppsatsseminariet där de framlagda manusen utvärderas är en viktig del av forskningsprocessen. En central grundprincip för allt vetenskapligt arbete är att alla resultat skall genomgå en oberoende granskning av sakkunniga kollegor; så kallad *peer review* innan publicering.

Utöver de krav på uppsatsens utformning, innehåll och seminariegranskningen som de specificeras i bedömningskriterierna för respektive nivå (bilaga 1-2) förväntas studenten även visa en förmåga att aktivt ta del av *handledning* och samverka med den ansvariga universitetsläraren genom att:

- lämna in utkast på uppsatsens olika delar till handledaren vid de obligatoriska inlämningar som har specificerats i instruktionerna för respektive uppsatskurs,

UMEÅ UNIVERSITET

- visa förmåga att ta till sig råd och anvisningar från handledaren kring hur uppsatsen delar bör utvecklas och förbättras utifrån den återkoppling som handledaren ger efter respektive inlämningstillfälle.

Resterande del av detta PM innehåller en sammanfattande beskrivning av vad som förväntas av studenten vid genomförandet av en kandidatuppsats respektive en uppsats på avancerad nivå (magister/master) samt några övergripande råd att tänka på under arbetet.

Efter det följer en mer detaljerad beskrivning av uppsatsens olika delar och vad den ska innehålla, samt de krav på formalia (layout, källhänvisningar, noter, referenser) som du förväntas följa. Avslutningsvis beskriv hur seminariegranskningen är utformad och vad som förväntas av dig som student innan, under och efter seminariets genomförande.

1.1 Uppsatser på kandidat respektive avancerad nivå i historia

Uppsatsen på kandidatnivå

På kandidatnivå introduceras uppsatsmomentet genom en särskild introduktionsdel där ansvarig lärare går igenom innehållet i detta PM, bedömningskriterierna för kandidatuppsatser, samt de datum för obligatoriska inlämningar av manus till handledare som gäller för aktuell kurs. Utöver detta sker också en genomgång och diskussion av ett antal provuppsatser.

Kandidat/C-uppsatsen syftar till att ge studenten en förståelse för forskningsprocessen genom att studenten genomför en undersökning av ett historiskt källmaterial där en handledare i normalfallet på förhand har identifierat ett relevant problemområde och källmaterial. Studentens uppgift är sedan att i samverkan med handledaren precisera en problemformulering i form av ett tydligt *syfte och ett antal mer specifika frågeställningar eller hypoteser*. Syftets vetenskapliga relevans visas genom att uppsatsen innehåller en god beskrivning av den *tidigare forskning* som berört liknande problemformuleringar samt en kort motivering av hur uppsatsen kan bidra till det rådande kunskapsläget. I undersökningen visar studenten en förmåga att förhålla sig *kritiskt* till källmaterialet och de slutsatser som är möjliga att dra utifrån detta. Under arbetet med undersökningen identifierar eller utarbetar studenten i samråd med handledaren en relevant *begreppsapparat, modell eller teori* som kan användas för att beskriva, kategorisera, tolka eller förklara resultaten vilken sedan tillämpas i analysen. Uppsatsen avslutas med en sammanfattande *diskussion* som tydligt återkopplar till uppsatsens syfte, frågeställningar/hypoteser och resultaten sammanfattas väl i relation till tidigare forskning. Utöver dessa innehållsliga krav på uppsatsen förväntas studenten även visa på en förmåga att korrekt dokumentera sina resultat på ett sätt som lever upp till de gängse kraven för en

UMEÅ UNIVERSITET

vetenskaplig text inom historieämnet vad gäller obligatoriska delar/information samt formalia/akribi.¹

Uppsatser på avancerad nivå (magister/master)

Inför arbetet med magister- och masteruppsatserna på avancerad nivå förutsätts den studerande kunna planera uppsatsarbetet mer självständigt. Till skillnad från kandidatuppsatsen då handledare i normalfallet redan på förhand har identifierat ett problemområde och relevant källmaterial förväntas det att studenten själv visar på en förmåga att genomföra en historievetenskaplig undersökning som bygger på lämpliga källor och tidigare forskning. På magister- och mastersnivå förväntas därför studenten själv föreslå ett ämne i form av ett preliminärt syfte och frågeställningar samt göra en beskrivning av det tänkta källmaterialet till kursansvarig. Kursansvarig lärare tar sedan ställning till om ämnet är genomförbart och utser därefter en lämplig handledare. Det är klokt att vara ute i god tid med val av ämne och diskutera det tilltänkta ämnet med någon lärare på institutionen som kan ge råd och stöd om tillgängligt källmaterial och forskningsproblemets relevans och genomförbarhet.

Uppsatserna på avancerad nivå bör visa att den studerande på ett självständigt sätt kan hantera en större undersökning samt behärska utgångspunkter i tidigare forskning och teori för att genomföra sin undersökning. Här förväntas även studenten känna till och kunna koppla sitt forskningsproblem till ett *internationellt forskningsläge* i de fall detta existerar. En magister- och masteruppsats ska även i högre grad bidra till ny kunskap genom att *kritiskt granska eller nyansera tidigare forskning* eller genomföra en studie på ett *källmaterial som inte tidigare undersökts* som på så vis kan bidra med insikter som inte redan finns presenterad i tidigare forskning.

Skillnaden mellan magisteruppsatsen och masteruppsatsen är främst kvantitativ. Det vill säga att masteruppsatsen presenterar en mer omfattande undersökning och ett mer genomarbetat och omfattande *forskningsläge* som är relevant för uppsatsens problemformulering. Uppsatserna på avancerad nivå är viktiga för den som har för avsikt att söka forskarutbildning. Ofta återfinns början på ett doktorandprojekt i en masteruppsats.

¹ Akribi härleds ur det grekiska ordet *akribeia* 'noggrannhet' och avser i det här sammanhanget vetenskaplig noggrannhet dvs. att man på ett korrekt sätt dokumenterar det underlag man har för att dra olika slutsatser så att dessa enkelt kan kontrolleras/verifieras av en granskare.

UMEÅ UNIVERSITET

1.2 Övergripande råd och tips

Innan vi går in på detaljerna om hur uppsatsen ska utformas följer nedan några allmänna råd och tips.

- Starta i tid. Det mesta tar längre tid än du tror. Börja formulera dig i text tidigt.
- Utarbeta tidigt en tydlig avgränsning i samråd med din handledare så att du i ett tidigt skede har klart för dig vad du INTE ska göra. Avgränsa också tydligt vilket källmaterial som ska undersökas så att det är av en rimlig omfattning för den tid som finns tillgänglig. Det finns annars en överhängande risk att det inte återstår någon tid att skriva själva uppsatsen då allt källmaterial är insamlat och genomgången/analyserat.
- Dokumentera hela tiden vad du gör, i fullständiga noter.
- Låt andra läsa din text så att du kan identifiera och reda ut oklarheter.
- Om du fastnar i skrivandet. Ta direkt kontakt med din handledare om du stöter på problem som gör att du inte kan arbeta vidare utan hjälp.
- Spara versioner av din uppsats, också som papperskopior. Det är inte ovanligt att studenter i stundens hetta nära deadline tappar bort sin text i datorn. Se därför till att ha tidigare versioner sparade så att du kan rekonstruera din uppsats.
- När texten börjar få en färdig form kvantitativt och kvalitativt bör du läsa igenom texten upprepade gånger för att finna oklarheter, onödiga upprepningar och språkliga fel. Det är även bra om du kan låta någon annan lämplig person läsa din text utöver handledare och komma med synpunkter vad gäller språk och begriplighet. Det behöver alltså inte vara någon med historisk kompetens.

Allmän information kring bedömningskriterier, stilmallar för uppsatsens utformning och annan information finner du på följande webbadress:
<https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/uppsatser/>

2. Uppsatsens omfång och språk

2.1 Uppsatsens omfång

I bedömningsunderlaget för de olika nivåerna bedöms detta med ett kriterium som endast bedöms på nivån U/G.

Exempel från bedömningsunderlaget för magister/master-upsats.

Uppsatsens *längd* är rimlig i förhållande till forskningsuppgiften. Exkluderat referenslista och eventuella tabeller/grafik bör en uppsats på magister-nivå ej överskrida 15 000 ord och på master maximalt 30 000 ord. (Kriteriet bedöms endast U/G).

Professionellt akademiskt skrivande har i praktiken alltid utrymmesbegränsningar som man som skribent måste förhålla sig till. Att hålla sin text kärnfull genom en god språkhantering som undviker onödig komplicerat och mångordigt språk är viktigt för att göra texten så begriplig och överskådlig som möjligt. Det är också viktigt med en bra struktur och logisk disposition för att undvika att belasta texten med ovidkommande information och onödiga upprepningar. Dessa förmågor är centrala för alla som ska vara verk samma i yrken som innefattar skrivandet av texter eftersom man alltid kommer tvingas hålla sig till ett på förhand definierat maximalt utrymme. Vetenskapliga texter i tidskrifter brukar oftast ha en begränsning i längd på mellan 6 000–11 000 ord men även vid skrivandet av längre texter som en monografi har utgivare i praktiken alltid begränsningar för maximal längd på texten. Därför är det viktigt att man redan i utbildningen tränar på detta. De omfattningsbegränsningar som finns för uppsatserna på olika nivåer listas nedan.

- Kandidatupsats, maximalt 15 000 ord (30–40 sidor, 1 ½ radavstånd)
- Magisterupsats, maximalt 15 000 ord (30–40 sidor, 1 ½ radavstånd)
- Masterupsats, maximalt 30 000 ord (50–70 sidor, 1 ½ radavstånd)

Du kan själv kontrollera antalet ord genom kommandot ”Räkna ord” i ordbehandlingsprogrammet. Det är uppsatsens omfång i antalet ord (sidor beror på typsnitt, radavstånd och andra förhållanden) som räknas och referenser och eventuella tabeller och grafik räknas inte in i antalet ord.

2.2 Uppsatsens språk

I bedömningsunderlaget för de olika nivåerna bedöms språkhanteringen och disposition av uppsatsen med ett kriterium som bedöms på nivån U/G/VG.

Utdrag från bedömningsunderlaget för kandidat-upsats.

UMEÅ UNIVERSITET

Språket är korrekt och *dispositionen* följer konventionerna för en vetenskaplig publikation.

Vid skrivandet av uppsatser i historia ska du följa de konventioner för språk och formalia som används i *Historisk Tidskrift* vilket är den svenskspråkiga vetenskapliga tidskrift för historia och ekonomisk historia som har störst spridning. Du finner deras fulla anvisningar för skribenter på tidskriftens webbplats.² Men all information som du behöver kommer även preciseras i detta PM.

Generellt gäller att uppsatsen ska skrivas på korrekt och begriplig sakprosa. En uppsats med undermåligt språk kan i värsta fall varken förstås av lärarna eller bedömas av examinatoren. Ett utmärkt stöd när du skriver är *Svenska skrivregler*,³ utgiven av Språkrådet och som finns tillgänglig som ebok via UB, liksom *Svenska Akademiens ordbok*,⁴ som även den finns tillgänglig online.

2.2 Några allmänna råd kring språkhantering

- I löpande text ska du undvika förkortningar, såsom bl.a., jmf. Eventuella övriga förkortningar ska förklaras. Om det är nödvändigt att använda många olika förkortningar kan det underlätta om du bifogar en förkortningslista.
- I en akademisk text undviker man att skriva i jag-form. För viss information om olika val som gjorts i undersökningen är det dock nödvändigt men använd jag-form så sparsamt som möjligt.
- Det är lätt att glömma bort att skriva ned vissa tankeled eller annan vital information som är nödvändig för att texten skall bli begriplig. Det är därför alltid bra om du låter flera andra läsa dina texter så att du kan rätta till oklarheter.
- Ej vedertagna facktermer ska förklaras, antingen i texten eller i en not.
- Se över ditt val av tempus. Undvik historisk presens, om du inte medvetet är ute efter att skapa närhet och dramatik i något särskilt avsnitt.
- Det är lätt att påverkas av källmaterialets språk. Försök att undvika det. Om du använder historiska ordval som inte längre förekommer i modern svenska bör det finnas särskilda skäl till detta. Observera att

² Historisk Tidskrift, "Manuskriptanvisningar," 2023, https://www.historisktidskrift.se/ht1/documents/Manuskriptanvisningar_HT_140318.pdf.

³ Ola Karlsson and Språkrådet, Svenska skrivregler, Fjärde upplagan, Språkrådets skrifter 22 (Stockholm: Liber, 2017).

⁴ "svenska.se – Akademiens ordböcker," accessed November 21, 2023, <https://svenska.se/>.

UMEÅ UNIVERSITET

detta inte gäller i direkta citat ur äldre källor där du ska vara källtrogen.

- Det är viktigt att information som hör ihop med varandra hamnar tillsammans i logiskt indelade avsnitt. Dispositionen är därför mycket viktig, arbeta med den flera gånger under uppsatsskrivandet och flytta information som logiskt borde finnas samlat tillsammans i ett specifikt avsnitt av uppsatsen. På så vis undviker du också upprepningar och undviker en onödigt lång text.
- Det är ofta nödvändigt att direkt citera ur en källa för att belägga, illustrera eller exemplifiera. Välj dock dina citat med omsorg och citera inte för mycket eftersom det stör läsningen!⁵

⁵ Mer information om hur du korrekt citerar och refererar hittar du i sektion 4 nedan "Referenshantering och formalia" i detta PM.

3. Uppsatsens disposition/delar

Utöver uppsatsens egentliga innehåll/inlagan har en vetenskaplig publikation alltid någon form av titelsida, samt även ett avslutande avsnitt med tilläggsinformation/bilagor. Dessa inledande och avslutande avsnitt kan se rätt olika ut beroende på vilken publikationskanal det är frågan om där olika tidskrifter och förlag kan ha lite olika upplägg/formalia. Titelvsnittet innehåller dock alltid titeln och eventuella undertitlar för arbetet och samtliga författares fullständiga namn. En icke uttömmande uppräknig av övrigt som kan förekomma är: information om utgivare/institution och tryck/publiceringsuppgifter, förord, erkännanden/tack, innehållsförteckning och eventuellt andra förteckningar över tabeller och figurer, samt ofta ett *abstrakt* med tillhörande ämnesord som idag normalt är på engelska oberoende av publikationens språk i övrigt.

3.1 Titelvsnitt

För dig som skriver uppsats i historia skall titelvsnittet endast innehålla en titelsida samt en innehållsförteckning enligt fastställda mallar.

Titelsida

Mall för titelsida finns tillgänglig för nedladdning på Umeå universitets hemsida: <https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/uppsatser/>. Se även bilaga 3. Titeln ska stämma med innehållet; undersökningsproblem, tid och rum bör definieras. Titeln kan bestå av en huvudrubrik eller både huvud- och underrubrik, där underrubriken preciserar undersökningens innehåll.

Innehållsförteckning

Ska ha rubriken "Innehållsförteckning" och ska vara snyggt och korrekt uppställd. Om du använder den för uppsatsen tillhandhållna formatmallen för MSWord och dess definierade stilar för rubriker finns funktion för att automatiskt göra en innehållsförteckning under menyn "Referenser".

Disponera uppsatsen med högst tre rubriknivåer. Hur dessa ska formateras ser du i avsnittet 4.1 Formatering och layout nedan. I formatmallen för Word är dessa rubrikstilar redan definierade på förhand och du kan bara markera texten som ska vara rubrik och välja den rubriknivå du vill ha i verktygsfältet med stilar. Du kan ladda ner formatmallen här:

<https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/uppsatser/>

3.2 Uppsatsens inlaga

På ett övergripande plan innehåller alltid inlagan i en vetenskaplig text tre huvudsakliga delar: *inledning*, *resultat*, *sammanfattning/diskussion* där framför allt inledningen också innehåller ett antal mer eller mindre obligatoriska undersektioner vanligen indelade/disponerade med underrubriker.

UMEÅ UNIVERSITET

Uppsatsens olika delar kan disponeras på olika sätt beroende på det ämne uppsatsen behandlar. Det kan innebära att i vissa fall är det logiskt att kasta om i vilken följd olika delar av till exempel inledningen kommer. Tidigare forskning bör i vissa fall komma före en slutgiltig presentation av syfte och frågeställningar och vissa fall efter. Det samma gäller teoretiska utgångspunkter som ibland kan behandlas tillsammans med tidigare forskning allt beroende på ämnet. Det viktiga är att alla delar som bör finnas med i en vetenskaplig publikation finns med – inte exakt hur rubrikerna är formulerade eller i vilken ordning de olika delarna kommer. I det följande beskrivs de delar som bör finnas med i uppsatsen lite mer utförligt som ett stöd i skrivprocessen.

Inledning

Inledningens syfte är i övrigt att formulera det historievetenskapliga problem som uppsatsen ska behandla och förankra detta på ett vetenskapligt sätt. Dessutom att tydligt redogöra för teoretiska utgångspunkter, metoder och källmaterial. Detta görs normalt i ett antal undersektioner i inledningen som beskrivs nedan.

Inledningsdelen inleds med en kort ämnespresentation med syfte att ringa in ämnet och väcka läsarens intresse för uppsatsen. Ingressen till inledningen (avsnittet innan första underrubriken) innehåller normalt en mycket kort bakgrund till ämnet och varför det är vetenskapligt intressant/relevant.

Syfte och frågeställningar

Som påpekats ovan kan ordningen på de olika avsnitten i indelningen variera beroende på vad som är mest lämpligt. Oftast utgörs det första underavsnittet av indelningen av syfte och frågeställningar men det kan också vara så att det kommer som det sista avslutande avsnittet i inledningen eftersom det är nödvändigt att först delge läsaren information om tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter för att syfte och frågeställningar ska bli begripliga.

Oavsett var detta avsnitt placeras i inledningen ska du i detta avsnitt presentera vad syftet med din uppsats är. Frågeställningarna preciserar syftet och är verktyg för den fortsatta undersökningen, för att du ska nå ditt syfte. Vilket syfte, frågeställningar/hypoteser som uppsatsen har är i många fall beroende på *tidigare forskning* och eller *teoretiska utgångspunkter*. Dessa aspekter förklaras mer utförligt nedan under punkterna tidigare forskning respektive teori. Syftet och frågeställningarna bestäms av vad vi redan vet, eller av att man vill pröva en viss typ av förklaringar till händelser i det förflutna, eller undersöka om förändringarna över tid kan sägas stämma överens med en viss modell eller teori. Skillnaden mellan frågeställningar och hypoteser är att de första är formulerade som just frågor vilka undersökningen sedan skall försöka besvara. Hypoteser är i stället formulerade som påståenden vilka ofta härleds ur en teori eller modell. Hypoteserna prövas sedan av undersökningen i syfte att antingen bekräfta eller förkasta hypoteserna.

UMEÅ UNIVERSITET

Utdrag från bedömningsunderlaget för kandidat-uppsats.

Syfte och frågeställningar/hypoteser är tydligt formulerade, väl avgränsade samt återspeglas tydligt i uppsatsens struktur och innehåll.

Tidigare forskning

Låt innehållet bestämmas av syftet och frågeställningarna. Detta avsnitt är inte till för att räkna upp titlar, utan här ska framgå vilka problem man behandlat i tidigare forskning och de resultat som är relevanta för din undersökning så som det preciserats i syfteformuleringen. För det mesta är man tvungen att göra ett urval, men ju närmare annan forskning ligger ditt ämnesval, desto större anledning att redogöra för vad man kommit fram till under detta avsnitt. Kom ihåg att tidigare forskning inte bara är den forskning som specifikt behandlar ditt ämnesområde snävt avgränsat i tid och rum. Det kan finnas relevant forskning som behandlar din problemställning men i andra geografiska områden och under andra tidsperioder. Var beredd att lyfta blicken och inte minst gå utanför nationen som tolkningsram. På samma sätt kan du hitta forskning som är betydelsefulla för dig som behandlar t ex behandlar andra samhällsgrupper, etniska grupper eller kön än vad som står i centrum för din forskning.

Fundera också över dispositionen inom avsnittet och gruppera gärna litteraturen utifrån exempelvis ämnesval, problem, eller teoretiska infallsvinklar. Ett sätt att disponera avsnittet är att börja med den mer övergripande forskning som är relevant, även internationell, för att avsluta med en summering av det som specifikt eventuellt finns skrivet om din problemställning. Man skulle kunna likna detta sätt att disponera tidigare forskning vid en tratt - från det större mer allmänna till det mindre, mer specifika.

Vid bedömning av en C-, magister- och masteruppsats läggs stor vikt vid att forskningsläget är relevant och väl sammanfattat. Eftersom omfattningen av forskningsläget varierar beroende av det ämne du valt är det svårt att exakt säga hur ett forskningsläge ska se ut på C- eller magister- och mastersnivå, men självklart är att du vid seminariet ska kunna redovisa hur du har gått till väga för att identifiera den forskningsresultat som anknyter till ditt ämne. För magister/master uppsats är det ett uttalat krav att studenten även har satt sig in i den mest relevanta *internationella forskningen* som anknyter till det problemområde som uppsatsen berör. Bedömningskriterierna som examinerande lärare utgår från i bedömningen av uppsatser på respektive nivå är:

Utdrag från bedömningsunderlaget för kandidat-uppsats.

Uppsatsen är tydligt relaterad till relevant *vetenskaplig litteratur* vilken beskrivs väl.

UMEÅ UNIVERSITET

Utdrag från bedömningsunderlaget för master/magister-uppsats.

Uppsatsen är tydligt relaterad till såväl svensk som internationell relevant *vetenskaplig litteratur*. Denna litteratur beskrivs väl.

Teori

Genomgående för alla vetenskapliga arbeten är att de strävar till att *beskriva* och/eller *förklara* ett fenomen. För att göra detta använder man sig av en *teori*, *modell* eller abstrakta *begrepp*. Dessa innebär alltid olika *antaganden* och *generaliseringar* kring till exempel vad som orsakar mänskligt handlande, vad som orsakar förändringar i samhället, eller vad som kännetecknar en specifik företeelse. I ett vetenskapligt arbete är det därför viktigt att vara tydlig med vilka dessa antaganden är och att skriva fram detta i ett teoriavsnitt för att andra ska kunna granska och förstå de resultat man presenterar. För att bedöma hur väl dessa antaganden beskrivs och sedan tillämpas i uppsatsen utgår examinerande lärare från följande kriterium.

I analysen används definierade *begrepp*, en *modell* eller en *teori* för att beskriva, kategorisera, tolka eller förklara resultaten.

Att här ge en fullständig beskrivning av skillnaden mellan begreppen teori, modell respektive begrepp är inte möjligt utan en fråga som behandlas utförligt på kurserna i teori och metod. En introduktion till teoriandvändning med några exempel finner ni t.ex. i Jarrick & Söderberg (2001).⁶

Men kortfattat kan man säga att en teori är en uppsättning logiskt sammanhängande antaganden om orsak och verkan som används för att förklara observationer. Teoretiska förklaringar kan på ett övergripande plan delas in i antingen struktur-/kausal- eller aktör-/avsiktsförklaringar.

En modell är en abstrakt beskrivning av ett system eller förändringsprocess som inte gör någon ansats att förklara orsaksförhållandena mellan de inbördes delarna. Ett typiskt exempel är den demografiska transitionsmodellen som beskriver olika stadier i samhällens utveckling från höga döds- och födelsetal till motsvarande låga via ett antal stadier. Vad som orsakar själva förändringen säger modellen inget om och en modell är därför som sådan av beskrivande snarare än förklarande karaktär.

Begrepp är generaliserande beskrivningar av ett fenomen som t.ex. används för att kategorisera någonting t.ex. sociala klasser, eller ideologiska inriktningar som fascism kontra nazism.

Teoriavsnittet ska alltså redogöra för vilka typer av förklaringar som uppsatsen avser att pröva samt definiera de begrepp som används i uppsatsen för att kategorisera och beskriva de företeelser som undersöks i uppsatsen.

⁶ Arne Jarrick and Johan Söderberg, Praktisk Historieteori (Stockholm: [Ekonomisk-historiska institutionen, Univ.], 2001), 49–124.

UMEÅ UNIVERSITET

Det är viktigt att framhålla att de teoretiska utgångspunkterna, modellen eller de begrepp som används inte måste ha sitt ursprung i en omfattande komplicerad teoribildning. Det är fullt möjligt att hämta utgångspunkterna från empiriska påståenden som man hittar i tidigare forskning och utifrån dem skapa en teoretisk utgångspunkt.

Metod, källmaterial och källkritik

Under denna rubrik ska du beskriva hur du har samlat in och analyserat ditt källmaterial och hur det säkerställer att du kan uppnå undersökningens syfte samt vilka avgränsningar och vilket urval du har gjort och varför. Detta avsnitt kan antingen presenteras under flera underrubriker eller i en samlad redogörelse. Observera dock att du inte ska beskriva hela arbetsprocessen här genom att skriva: ”först gjorde jag så och sen gjorde jag så...” – ingen forskningsdagbok alltså!

Om du exempelvis gjort grupperingar och klassificeringar av ditt material, bör du redovisa enligt vilka kriterier. (Om detta kräver väldigt ingående beskrivningar, kan du presentera dem i en bilaga). Under detta avsnitt bör du också diskutera källkritiska aspekter av ditt källmaterial och vilka begränsningar det har, som exempelvis bortfall och hur detta eventuellt kan påverka resultaten.

I stort sett gäller det ovanstående för alla nivåer, även om kraven på metodisk medvetenhet ökar från C och vidare till magister- och masteruppsats.

I bedömningsunderlagen använder examinerande lärare följande kriterier för att bedöma i vilken uträkning studenten förmår uppvisa ett kritiskt förhållningsätt samt hur väl metoderna beskrivs och tillämpas i uppsatsen.

Den eller de *metoder* som används är lämpliga, väl beskrivna och används konsekvent.

I uppsatsen antas ett *kritiskt förhållningsätt* till källmaterialet, t.ex. tillförlitlighet, tendens, representativitet, urval och relevans.

Undersökningsdel

Undersökningen är uppsatsens huvuddel. Undersökningsdelen kan disponeras på olika sätt. Med fördel kan du utgå från uppsatsens frågeställningar och behandla dessa i tur och ordning eventuellt med en tematisk eller kronologisk indelning av analysen av respektive frågeställning. Fundera i samråd med din handledare över vilken disposition som lyfter fram dina resultat på bästa sätt. Ytterligare en aspekt av dispositionen berör förhållandet mellan beskrivande delar och tolkande, analyserande delar. Dessa kan antingen ingå i varandra, där du genomgående analyserar dina resultat och diskuterar dem i förhållande till tidigare forskning, eller också kan du välja

UMEÅ UNIVERSITET

att först presentera dina resultat och sedan diskutera dem och göra jämförelser under en separat rubrik.

I bedömningsunderlagen använder examinerande lärare kriteriet nedan för att bedöma i vilken uträkning studenten förmår genomföra en logiskt sammanhängande och tydlig analys som resulterar i att syftet och frågeställningarna besvaras.

Uppsatsen *analys* visar på en förmåga att reflektera och presentera väl underbyggda slutsatser.

Avslutande diskussion

I en avslutande diskussion diskuteras uppsatsens resultat i relation till uppsatsens syfte, teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning. Du bör även värdera dina resultat i relation till källmaterialets möjligheter eller tillkortakommanden. Även uppsatsens metod bör utvärderas. Här kan det även vara lämpligt att peka ut områden av intresse som inte har kunnat belysas eller undersökas men som det kan finnas anledning att fokusera på i framtida forskning på området.

Sammanfattning

Under denna rubrik ska du presentera en sammanfattning av dina resultat utifrån ditt syfte och dina frågeställningar, vilket innebär att inga nya uppgifter får tillföras. Inga noter får därför förekomma i sammanfattningen. Ett bra test på om din sammanfattning verkligen sammanfattar hela din uppsats är att låta någon annan läsa den separat. Sammanfattningen ska omfatta max 1 A4. I magister- och masteruppsatsen skriver du även ett abstract på engelska. Detta läggs i början av uppsatsen, direkt efter titelsidan.

I bedömningsunderlagen använder examinerande lärare följande kriterier för att bedöma hur väl diskussionen återkopplar till uppsatsens syfte och tidigare forskning samt hur väl uppsatsens huvudsakliga resultat beskrivs. Här bedöms också förmågan att kunna förhålla sig kritiskt till vilka slutsatser som det är möjligt att dra givet källmaterialet och den metod/teori som använts i undersökningen.

Den *avslutande diskussionen* återkopplar tydligt till uppsatsens syfte, frågeställningar/hypoteser och resultaten sammanfattas väl i relation till tidigare forskning.

Den *avslutande diskussionen* återkopplar tydligt till uppsatsens syfte, frågeställningar/hypoteser. Resultaten sammanfattas väl i relation till tidigare forskning och värderas kritiskt givet uppsatsens teori, metod och källmaterial.

3.3 Avslutande tillägg/bilagor

Det *avslutande tillägget* kan även innehålla en rad olika saker i lite olika ordning där den vanligaste delen är en lista med fullständiga *referenser* i bokstavsordning för alla källor och litteratur som det hänvisats till i uppsatsen. Men även annan information så som sammanfattningar på engelska, register, bilagor och likande kan förekomma.

Käll- och litteraturförteckning

I käll- och litteraturförteckningen redovisar du de källor du använt för att besvara dina frågeställningar under rubriken *Källor*. Du kan välja att dela upp källorna på traditionellt sätt i otryckta och tryckta källor om du vill. Källorna redovisas efter de arkiv de är hämtade ifrån och arkivbildarna. I allmänhet tar du inte med eventuella volymnummer eller liknande. Tidningsartiklar redovisas endast med tidningens namn och år. Inte artiklarnas namn.

Den litteratur, eller bearbetningar som du i övrigt har använt listar du i alfabetisk ordning. All litteratur som förekommer i källhänvisningarna i uppsatsen ska återfinnas i denna lista. Du kan använda rubriken *Litteratur* alternativt *Bearbetningar*. Alla detaljer om hur du skriver referenser i noter och i käll- och litteraturförteckningen beskrivs i avsnitt 4 nedan.

Eventuella bilagor läggs sist i uppsatsen.

4. Referenshantering och formalia

En vetenskaplig text skiljer sig från andra texter på flera sätt. Ett är att det inom vetenskaperna finns vedertagna regler för hur texterna ska presenteras och att resultaten måste gå att kontrollera. Därför måste man vara noggrann när man skriver en vetenskaplig text och hela tiden dokumentera vad man gör och ange varifrån man har tagit olika uppgifter. Detta gäller för såväl de bearbetningar som du har använt som ditt otryckta eller tryckta källmaterial. Det ska alltså vara möjligt för någon annan som läser din uppsats att kontrollera att dina uppgifter stämmer.

Krav på utförliga hänvisningar har också en etisk sida. Det ska klart och tydligt framgå om det är någon annan forskare än du själv som har gjort en analys av någon företeelse. Man kan i detta sammanhang också lyfta fram att referenserna ingår i ett ständigt pågående vetenskapligt samtal och ackumulering av kunskap. Det ska därför vara möjligt för dig själv eller någon annan att gå vidare och undersöka andra vetenskapliga problem med utgångspunkt i dina resultat och referenser. Till rena handboks-kunskaper behöver man däremot inte ange referenser. Om man är osäker på om en hänvisning behövs eller inte, kan man ha som regel att hellre ange referenser för ofta än för sällan.

UMEÅ UNIVERSITET

Akribin (noggrannhet och exakthet) är god och formalia behandlas konsekvent samt i enlighet med vedertagna normer.

4.1 Referenser och fotnoter

Inom historievetenskapen används fotnotssystem, även kallat Oxfordsystemet, både för att referera och förklara. Resonemang som är av mer detaljerad natur eller som är små sidospår kan föras i not eller bilaga för att inte störa flytet i texten. Även förklaringar av begrepp kan göras i fotnoter.

Fotnoterna kan se olika ut. Enligt en äldre tradition är noterna ofta långa och resonerande, medan brödtexten är kortfattad. Numera består noterna ofta av korta hänvisningar till de källor som använts. Då du skriver din uppsats ska du använda samma system som det som används i *Historisk tidskrift*.

Noten ska helst placeras i slutet av meningen, eller stycket, inte i rubriker. Du kan hänvisa till flera arbeten i en fotnot. Använd semikolon som skiljetecken.

Särskilj dina egna resonemang från dina referenser genom att göra så här: Referens källa 1. Eventuell egen text. Referens källa 2 Eventuell egen text.

Mer om fotnoter

Noter numreras i löpande följd som fotnoter som avslutas med punkt. Fullständig bibliografisk eller motsvarande information ska anges första gången hänvisning görs till ett verk eller en källa i enlighet med nedanstående regler och exempel vilka motsvarar de som används i *Historisk tidskrift*. Du finner hela anvisningen på webbadress

[https://www.historisktidskrift.se/ht1/documents/Manuskriptanvisningar HT 140318.pdf](https://www.historisktidskrift.se/ht1/documents/Manuskriptanvisningar_HT_140318.pdf)

Hänvisningar till tryckta verk

Författarnamn anges i ordningen förnamn–efternamn. Förkortningar för red., utg. och liknande skrivs på svenska (undvik Hrsg., ed. m.m.). Första gången ett verk refereras ska samtliga författares/redaktörers namn skrivas ut. Förkortningen et al. används endast vid följande hänvisningar till verk med tre eller fler författare.

Titlar på tryckta verk (böcker och tidskrifter) kursiveras medan titlar på artiklar och bokkapitel anges okursiverade och omslutna av dubbla citattecken. Huvud- och undertitel åtskiljs med kolon, undantaget om huvudtitel avslutas med utrops- eller frågetecken, som då behålls. Undertitel inleds alltid med versal. I övrigt ska bruket av stor respektive liten begynnelsebokstav i titelord i möjligaste mån följa originalspråkets skrivregler. För titlar på andra språk än skandinaviska, engelska, tyska och franska ska svensk översättning anges inom hakparentes direkt efter titeln.

UMEÅ UNIVERSITET

Serietitlar anges normalt inte, men om detta är nödvändigt ska de inte kursiveras. Et-tecken (&) används om ett arbete har flera författare eller redaktörer. Volym och eventuellt häftesnummer för tidskrift ska anges, åtskilda av kolon (utan mellanslag) och följs av utgivningsår inom parentes.

Förlagsorter anges enligt vedertagen svensk praxis: Helsingfors (inte Helsinki), Köpenhamn (inte København), Moskva (inte Москва). Förlagsort följs av utgivningsår. Förlag ska inte anges.

Exakta sidnummer ska alltid anges i oförkortad form och föregås av ”s.”. Uttryck som ”f.”, ”ff.”, ”passim” och liknande ska undvikas.

Vid följande hänvisningar till samma arbete anges författarens efternamn, tryckår inom parentes samt aktuella sidnummer. Vid tre eller fler författare skrivs den första författarens namn ut, följt av förkortningen et al. (kursiverad). Om flera verk av samma författare utgivna under samma år förekommer särskiljs dessa genom att året följs av ”a”, ”b” och så vidare. Den förkortade referensen upprepas varje gång hänvisning sker till samma arbete. ”Ibid.”, ”a.a.”, ”op. cit.” och liknande uttryck används inte. Titlar på dagstidningar och liknande skrivs ut vid första omnämmandet och med senare använd förkortning inom parentes och kursiverad: Göteborgs-Posten (GP).

Referenser till flera olika arbeten i en och samma fotnot särskiljs med semikolon.

Exempel:

Böcker

Riitta Pylkkänen, Säätyläispuku suomessa vanhemmalla vaasa-ajalla 1550– 1620 [Högrestandsdräkt i Finland under äldre vasatid 1550–1620] (Helsingfors 1956).

Janken Myrdal & Mats Morell (red.), The Agrarian History of Sweden: From 4000 BC to AD 2000 (Lund 2011).

[Följande hänvisningar:]

Pylkkänen (1956) s. 35–36; Myrdal & Morell (red.) (2011) s. 156–172.

Bokkapitel

Lindsey Hughes, ”Catherine I of Russia, consort to Peter the Great”, i Clarissa Campbell Orr (red.), Queenship in Europe 1660–1815: The Role of the Consort (Cambridge 2004) s. 131–154.

Tidskriftsartiklar

Maria Ågren, ”Hemligt eller offentligt? Om kön, egendom och offentlighet i det sena 1700-talets Sverige”, Historisk tidskrift 126:1 (2006) s. 23–44.

UMEÅ UNIVERSITET

Sari Katajala-Peltomaa, "Fatherhood, Masculinity and Lived Religion in Late-Medieval Sweden", *Scandinavian Journal of History* 38:2 (2013) s. 223–244. Dagstidningsartiklar

Kim Salomon, "Vetenskapsrådet krymper utrymmet för mångfald", *Svenska Dagbladet (SvD)* 21/11 2013.

Internetkällor

Hänvisningar till Internetkällor görs med precisering av dokumentets karaktär samt full adress inom klamrar, < ... > (större än/mindre än-tecken), samt da- tum då uppgiften hämtats inom parentes. Hyperlänkar och understrykningar används inte.

Exempel:

Engelsk presentation av *Historisk tidskrift* på tidskriftens hemsida,

<http://www.historisktidskrift.se/historisk_tidskrift_english.htm>
(13/6 2013).

Otryckt material

I hänvisningar till otryckt källmaterial ska inga kursiveringar förekomma. Hänvisningen anges i stigande ordning från det specifika till det allmänna, exempelvis: dokument, arkiv, arkivbildare, arkivinstitution. Eventuell precisering med folionummer och dylikt följer sist. Arkivinstitutioner skrivs ut vid första omnämmandet och med senare använd förkortning inom parentes: Riksarkivet (RA), Krigsarkivet (KrA), Uppsala universitetsbibliotek (UUB) och så vidare.

Exempel:

Carl Otto Lagercrantz' memorial 15/7 1741, Sekreta utskottets akter 1740–41, R 2745, Riksarkivet (RA), bilaga 23.

4.1 Layout och utformning av manuskriptet

Brödtext

För uppsatsens *brödtext* använder du Georgia 11pt, enkelt radavstånd, vänsterjusterat med 2,5cm marginal. Styckeavstånd, teckenstorlek och typsnitt ska vara enhetliga i hela dokumentet. Nytt stycke markeras med indrag 0,5cm och inte med ökat styckeavstånd. Undvik blanka rader. Avstavningar ska inte användas vid radslut, varken manuella eller ordbehandlingsprogrammets automatiska.

Rubriker

Din text skall disponeras i *högst tre rubriknivåer* utan numrering där samtliga är vänsterjusterade med följande formatering:

Rubriknivå 1

Typsnitt Georgia 20pt, i fetstil. Avstånd före och efter rubrik är 12pt.

Rubriknivå 2

Typsnitt Georgia 16pt, i fetstil. Avstånd före rubrik är 12pt. och efter 6pt.

Rubriknivå 3

Typsnitt Georgia 13pt, i fetstil, kursiverad. Avstånd före rubrik är 12pt. och efter 6pt.

4.2 Tabeller, figurer och illustrationer

Illustrationer – till exempel bilder, kartor, tabeller, figurer och diagram – bör användas sparsamt och vara av avgörande betydelse för att beskriva eller diskutera centrala aspekter av innehållet i texten och skall alltid presenteras, förklaras och analyseras. I brödtexten hänvisar du till en illustration genom att använda versal. Exempel: Som framgår av Tabell 3... Illustrationer ska förses med en kort beskrivande rubrik, kursiverad och placerad omedelbart över bilden. Under illustrationen (ej som en fotnot) ska fullständig källhänvisning och eventuella anmärkningar göras. Samtliga illustrationer ska vara fullt begripliga fristående från texten i övrigt. Dessutom ska dina figurer alltid presenteras, förklaras och analyseras i texten.

Din uppsats kanske behandlar ett ämne som du även presenterar med tabeller och figurer. Dessa ska alltid förses med rubrik och den fullständiga källan ska anges direkt under figuren. Dessutom ska dina figurer alltid presenteras, förklaras och analyseras i texten.

Om du omvandlar dina tabeller till figurer, fundera över hur du lämpligast visualiserar dina resultat. Är det förändring du är ute efter, kanske kurvor eller stapeldiagram är bäst. I detta sammanhang kan det vara på sin plats att se efter hur man gjort i tidigare forskning (med kritisk blick, förstås!). Oavsett vad du väljer för modell, bli inte alltför entusiastisk inför datorns möjligheter att omvandla dina siffror till de mest häpnadsväckande figurer. Tänk på att de ska vara till hjälp och göra dina resultat tydliga, både för dig själv och för dina läsare.

Ytterligare en sak att poängtera är att det är viktigt att tänka igenom vad som är mest lämpligt för din analys – att presentera resultat i absoluta tal eller procent. Procent kan vara betydelsefullt att räkna ut för analysens skull, men var alltid lagom skeptiskt inställd. Små tal kan t.ex. leda till att procentuträkningar säger mindre om dina resultat än absoluta tal.

4.3 Citat och referat

Citat och referat avser information som du hämtar direkt ur källor eller litteratur. Referat är en sammanfattande beskrivning av information du vill

UMEÅ UNIVERSITET

återge ur en källa eller ur litteraturen och får inte återges ordagrant; om du skriver av din källa eller bearbetning måste du förse avskriften med citattecken.

Citattecken skall alltid användas för att markera ordagrann återgivning från en källa eller litteratur/bearbetning. Använd samma inledande och avslutande citattecken; ”citerad text”. Längre citat ska brytas ut ur texten och presenteras i ett blockcitat. Denna text anges utan citattecken i Georgia 10pt, kursiverad stil, centrerat och med 0,5cm indrag från både höger och vänster. Enligt exemplet nedan:

Detta är ett längre stycke direkt återgiven text från en källa eller en bearbetning som en avhandling, bok eller artikel.⁷

Vid referat såväl som direkta citeringar skall du *alltid göra en korrekt källhänvisning i form av en not* så att det är enkelt att kontrollera att du korrekt återgett informationen i denna. Mer om hur du ska göra källhänvisningar/noter på ett korrekt sätt finner du nedan under avsnittet 4.5 Referenser.

4.4 Sifferuppgifter och datum

- Siffror upp till tolv skrivs ut med bokstäver om det inte gäller sidhänvisningar, från 13 och uppåt används arabiska siffror med mellanslag som tusentalsavgränsare t.ex. ”7 123 individer”.
- Datum skrivs ut i klartext med arabiska siffror för dag och år enligt ”den 13 November 1891” och tidsintervall enligt ”från den 3 till den 14 december 1887”.

⁷ Korrekt källhänvisning enligt de anvisningar du finner under punkten 3.2

5. Uppsattsseminariet och bedömning

I bedömningsunderlaget för de olika nivåerna bedöms studentens prestation under uppsattsseminariet i rollen som opponent och respondent med följande kriterier som bedöms på nivån U/G/VG.

Oppositionen på annan uppsats är väl genomförd och examinatorn har vid seminariet delgetts en skriftlig sammanfattning av de viktigaste styrkorna och svagheter som studenten identifierat i den bedömda uppsatsen.

Försvaret av den egna uppsatsen är väl genomförd.

5.1 Seminariet

Seminariet följer i princip samma upplägg oavsett om det är en C-, magister- eller masteruppsats som behandlas. Skillnaden är att uppsatser på högre nivå ges mer tid. Såväl opponenten, seminarieledaren som övriga seminariedeltagare har mer utrymme för att ta upp och diskutera frågor som rör uppsatsen.

Seminariet inleds med att seminarieledaren, som fungerar som ordförande, ger ordet till uppsatsförfattaren, respondenten. Denne ges då tillfälle att göra mindre rättelser i sin uppsats. Dessa rättelser kan gälla tryckfel etc. som har avgörande betydelse för förståelsen av texten. Däremot kan rättelser inte gälla större innehållsliga förändringar. Därefter är det opponentens tur. Kom ihåg att vara konstruktiv i din kritik! Det är normalt att det finns brister i alla vetenskapliga arbeten. Din uppgift är att tala om vilka dessa är och hur de kan avhjälpas eller bli mindre. Oppositionen kan läggas upp enligt följande:

1. Opponenten gör en kort sammanfattning av uppsatsens syfte och resultat.
2. Respondenten ges tillfälle att kommentera sammanfattningen och ges härefter möjlighet att kommentera och utveckla resonemang fortlöpande under seminariet.
3. Därefter följer opponentens kritiska genomgång av uppsatsen:

Problematisering: Syfte, frågeställningar, tidigare forskning och teori. Hur har författaren formulerat sitt historievetenskapliga problem (tidigare forskning-empiriskt påstående, teori-teoretiskt påstående)?

Beskrivning av tidigare forskning? Hur förhåller sig författaren till tidigare forskning?

UMEÅ UNIVERSITET

Hur använder författaren teori (teoretiska begrepp)?

Hur motiveras studien?

Syfte och frågeställningar: Vilket är uppsatsens syfte och frågeställningar? Är de väl valda och formulerade i relation till tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter

Metod och källor: Är valet av metod tydligt och ändamålsenligt?

Vilka huvudkällor finns och hur har de använts? Försök att bedöma dem med avseende på tillförlitlighet. Hade ytterligare källor kunnat användas för att förtydliga resultaten eller för att motsäga resultaten? Vilken källkritik bedrivs i uppsatsen? Avgränsningar i tid och rum och annat?

Resultatet: Svarar undersökningen mot de frågor som författaren har ställt? Förhåller sig författaren till andra forskares resultat i sina slutsatser? Återfinns en tydlig resultatredovisning, återkoppling till uppsatsens utgångspunkter och en bra analys?

Disposition: Finns alla delar med, hur förhåller de sig till varandra? Ordningsföljd och omfång? Beskrivande och analyserande delar? Röd tråd?

Formalia: Är noter och källförteckningar korrekta och konsekventa? Saknas noter, eller finns det överflödiga? Hur har författaren presenterat tabeller och figurer?

Förhållningssätt: Är författaren saklig och objektiv? Är det tydligt vad som är författarens analyser och slutsatser och andra forskares analyser och slutsatser?

Språk: Håller författaren en jämn nivå på språket? Tillkrånglat? Ordval?

Bedöm uppsatsens helhetsintryck utifrån utgångspunkter, slutsatser och analys.

4. Opponenten avslutar med några sammanfattande intryck. Här kan det vara på sin plats att lyfta fram de fördelar som uppsatsen har. Bedöm uppsatsens helhetsintryck med hänsyn till disposition och akribi, d v s tillförlitlighet vad gäller källors användning och beläggsteknik (noter), vidare trovärdighet ifråga om slutsatser, resultat och analys.
5. Till sist är det på sin plats att opponenter tar initiativ till en diskussion kring uppsatsens innehåll och ämne. Vad kan författaren gå vidare med i fortsatt forskning? Finns det annat källmaterial som skulle kunna tillföras? Någon intressant aspekt på uppsatsens innehåll som opponenter finner givande att diskutera?

Som opponent förväntas du lämna in en skriftlig sammanfattning av de viktigaste synpunkterna du finner relevanta att ta upp kring den uppsats du fått i uppdrag att opponera på. Denna skriftliga sammanfattning skall lämnas in till seminarieledaren för bedömning i samband med uppsattsseminariet.

UMEÅ UNIVERSITET

Dessa punkter ska ses som vägledande. En del av dem kan vara svåra att tillämpa fullt ut beroende på uppsatsens ämne och utformning. Andra åter ligger nära varandra och kan därför slås ihop.

Notera att det är bra att både börja och avsluta med att ta ett helhetsgrepp på uppsatsen!

Därefter får seminariet ställa frågor och kommentera uppsatsen. För att ventileringen ska bli lyckad krävs alltså att särskilt opponenter är väl förberedd, har läst uppsatsen noga, hunnit kontrollera uppgifterna i den och funderat på hur oppositionen ska läggas upp på bästa sätt. Om opponenter till exempel kommenterar formalia och författaren har gjort många formella fel, är det inte så bra att ta upp samtliga små detaljer, utan oppositionen blir bättre om opponenter för ett allmänt resonemang och utifrån det ger några belysande exempel.

5.2 Bedömning

Betygssättningen är en samlad bedömning av din uppsats och ditt försvar av den, din opposition och ditt aktiva deltagande vid seminarierna för övrigt. Som underlag för bedömningen används institutionens kriterier för bedömning av uppsatser. För C- och avancerad nivå används även kriterier för bedömning av förmåga till muntlig presentation och diskussion.⁴

Bedömningen av magister- och masteruppsatser sker av en huvudbedömare och en andreläsare. Det betyder att två personer tar ställning till uppsatsens kvalitet. Det är huvudbedömaren som slutligen fattar beslut om betyget på uppsatsen. De bedömande lärarna genomför även ett betygskollegium som leds av uppsatsansvarig. Vid betygskollegiet diskuteras bedömningarna för att nå så stor samsyn som möjligt mellan de bedömande lärarna.

När bedömningen är klar får du som skribent ta del av bedömningsprotokollet och de eventuella kommentarer som finns till din uppsats.

Rutinerna för eventuella korrigeringar i en redan inlämnad uppsats styrs av uppsatsansvarig lärare.

5.3 Arkivering och publicering av uppsatsen

När din uppsats är godkänd så arkiveras den vid institutionen. Uppsatsen kan publiceras i fulltext i DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet) med ditt medgivande. Fyll i blanketten "Formulär för uppsatsuppgifter" och lämna till din studieadministratör i samband med uppsatsseminariet. Blanketten finns att ladda ned på institutionens hemsida: <https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/uppsatser/>.

UMEÅ UNIVERSITET

Litteratur

Götlind, A. & Linnarsson, M., *Konsten att skriva en fotnot: vetenskaplig formalia för humanister* (Lund 2015).

Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå universitet. Kriterier för bedömning av uppsatser, < <https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/ uppsatser/>> (23/9 2024).

Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå universitet. Kriterier för bedömning av förmåga till muntlig presentation och diskussion, < <https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/ uppsatser/>> (21/12 2017).

Karlsson, O. (red.), *Svenska skrivregler* (Stockholm 2017). Språkrådet, *Myndigheternas skrivregler* (Stockholm 2014).

Umeå universitetsbibliotek. *Källhänvisningar Oxford*, < <http://www.ub.umu.se/skriva/skriva-referenser/kallhanvisningar-oxford>> (21/12 2017).

Bilaga 1: Bedömningskriterier kandidatnivå**Kriterier för bedömning av kandidat-uppsats i historia 15p**

Studentens namn	Personnummer
Betyg	Betygsdatum
Examinator	

Nr. ⁸	Kriterier	U	G	VG
1	<i>Syfte och frågeställningar/hypoteser</i> är tydligt formulerade, väl avgränsade samt återspeglas tydligt i uppsatsens struktur och innehåll.			
2	Uppsatsen är tydligt relaterad till relevant <i>vetenskaplig litteratur</i> vilken beskrivs väl.			
3	Uppsatsen bygger på ett för forskningsuppgiften relevant <i>källmaterial</i> som beskrivs väl.			
4	I uppsatsen antas ett <i>kritiskt förhållningsätt</i> till källmaterialet, t.ex. tillförlitlighet, tendens, representativitet, urval och relevans.			
5	Den eller de <i>metoder</i> som används är lämpliga, väl beskrivna och används konsekvent.			
6	I analysen används definierade <i>begrepp</i> , en <i>modell</i> eller en <i>teori</i> för att beskriva, kategorisera, tolka eller förklara resultaten.			
7	Uppsatsen <i>analys</i> visar på en förmåga att reflektera och presentera väl underbyggda slutsatser.			
8	Den <i>avslutande diskussionen</i> återkopplar tydligt till uppsatsens syfte, frågeställningar/hypoteser och resultaten sammanfattas väl i relation till tidigare forskning.			
9	<i>Språket</i> är korrekt och <i>dispositionen</i> följer konventionerna för en vetenskaplig publikation.			
10	<i>Akribin</i> (noggrannhet och exakthet) är god och formalia behandlas konsekvent samt i enlighet med vedertagna normer.			
11	Uppsatsens <i>längd</i> är rimlig i förhållande till forskningsuppgiften. Exkluderat referenslista och eventuella tabeller/grafik bör en uppsats på kandidat-nivå ej överskrida 15 000 ord. (Kriteriet bedöms endast U/G).			X
12	<i>Oppositionen</i> på annan uppsats är väl genomförd och examinatoren har vid seminariet delgetts en skriftlig sammanfattning av de viktigaste styrkorna och svagheter som studenten identifierat i den bedömda uppsatsen			
13	<i>Försvaret</i> av den egna uppsatsen är väl genomförd.			

⁸ Stjärna efter nummer innebär att kriteriet har bifogats en skriftlig kommentar på nästa sida.

Bilaga 1: Bedömningskriterier kandidatnivå

Kriterier för betyget godkänt

Samtliga kriterier ska bedömas som minst **G** för att uppsatsen ska få betyget godkänt. Om något av dessa kriterier inte är minst godkända ska uppsatsen inte godkännas och studenten måste då revidera uppsatsen.

För mindre brister som är av den omfattningen att de bedöms kunna åtgärdas på maximalt 7 dagar får studenten komplettera dessa ännu ej godkända aspekter av manuskriptet. Slutgiltigt betyg sätts då efter den kompletterande inlämningen. Är bristerna av den omfattningen att de rimligen inte kan åtgärdas inom denna tid skall studenten bedömas som ej godkänd och hänvisas till nästa examinationstillfälle.

Kriterier för betyget väl godkänt

Betyget väl godkänt förutsätter att samtliga kriterier bedöms som godkända samt att minst 8 av totalt 13 kriterier inkluderat kriteriet 12 uppnår nivån väl godkänt.

Kriterium 12 (att oppositionen på annan uppsats bedöms om väl godkänd) ges stor vikt vid bedömningen av huruvida uppsatsmomentet är väl godkänt.

Kommentarer:

Bilaga 2: Bedömningskriterier magister/master**Kriterier för bedömning av magister/master-uppsats i historia 15/30p**

Studentens namn	Personnummer
Betyg	Betygsdatum
Examinator	

Nr. ⁹	Kriterier	U	G	VG
1	<i>Syfte och frågeställningar/hypoteser</i> är tydligt formulerade, väl avgränsade samt återspeglas tydligt i uppsatsens struktur och innehåll.			
2	Uppsatsen är tydligt relaterad till såväl svensk som internationell relevant <i>vetenskaplig litteratur</i> . Denna litteratur beskrivs väl.			
3	Uppsatsen bygger på ett för forskningsuppgiften relevant <i>källmaterial</i> som beskrivs väl.			
4	I uppsatsen antas ett <i>kritiskt förhållningsätt</i> till källmaterialet, t.ex. tillförlitlighet, tendens, representativitet, urval och relevans.			
5	Den eller de <i>metoder</i> som används är lämpliga och motiverade i förhållande till forskningsproblemet och det valda källmaterialet, väl beskrivna och används konsekvent.			
6	I analysen används definierade <i>begrepp</i> , en <i>modell</i> eller en <i>teori</i> för att beskriva, kategorisera, tolka eller förklara resultaten.			
7	Uppsatsen <i>analys</i> visar på en förmåga att reflektera och presentera väl underbyggda slutsatser.			
8	Den <i>avslutande diskussionen</i> återkopplar tydligt till uppsatsens syfte, frågeställningar/hypoteser. Resultaten sammanfattas väl i relation till tidigare forskning och värderas kritiskt givet uppsatsens teori, metod och källmaterial.			
9	Uppsatsens <i>engelska abstract</i> sammanfattar väl undersökningens viktigaste resultat på maximalt 250 ord.			
10	<i>Språket</i> är korrekt och <i>dispositionen</i> följer konventionerna för en vetenskaplig publikation.			
11	<i>Akribin</i> (noggrannhet och exakthet) är god och formalia behandlas konsekvent samt i enlighet med vedertagna normer.			
12	Uppsatsens <i>längd</i> är rimlig i förhållande till forskningsuppgiften. Exkluderat referenslista och eventuella tabeller/grafik bör en uppsats på magister-nivå ej överskrida 15 000 ord och på master-nivå maximalt 30 000 ord. (Kriteriet bedöms endast U/G).			X
13	<i>Oppositionen</i> på annan uppsats är väl genomförd och examinatorn har vid seminariet delgetts en skriftlig sammanfattning av de viktigaste			

⁹ Stjärna efter nummer innebär att kriteriet har bifogats en skriftlig kommentar på nästa sida.

Bilaga 2: Bedömningskriterier magister/master

	styrkorna och svagheter som studenten identifierat i den bedömda uppsatsen			
14	<i>Försvaret</i> av den egna uppsatsen är väl genomförd.			

Kriterier för betyget godkänt

Samtliga kriterier ska bedömas som minst **G** för att uppsatsen ska få betyget godkänt. Om något av dessa kriterier inte är minst godkända ska uppsatsen inte godkännas och studenten måste då revidera uppsatsen.

För mindre brister som är av den omfattningen att de bedöms kunna åtgärdas på maximalt 7 dagar får studenten komplettera dessa ännu ej godkända aspekter av manuskriptet. Slutgiltigt betyg sätts då efter den kompletterande inlämningen. Är bristerna av den omfattningen att de rimligen inte kan åtgärdas inom denna tid skall studenten bedömas som ej godkänd och hänvisas till nästa examinationstillfälle.

Kriterier för betyget väl godkänt

Betyget väl godkänt förutsätter att samtliga kriterier bedöms som godkända samt att minst 8 av totalt 14 kriterier inkluderat kriteriet 13 uppnår nivån väl godkänt.

Kriterium 13 (att oppositionen på annan uppsats bedöms om väl godkänd) ges stor vikt vid bedömningen av huruvida uppsatsmomentet är väl godkänt.

Kommentarer:

Bilaga 3. Mall för titelsida

På följande sidor ser du hur titelsidan och titelsidans baksida utformas.

Stilmall för MS-Word för uppsatsen som helhet finns att ladda ned på <https://www.umu.se/student/ide-och-samhallsstudier/ uppsatser/>

UMEÅ UNIVERSITET

PLATS FÖR RUBRIK PÅ EN ELLER TVÅ RADER

Plats för underrubrik på en
eller två rader

Namn Efternamn, Namn Efternamn, Namn Efternamn,
Namn Efternamn, Namn Efternamn

Uppsatsens nivå (kandidat, magister, master), XXX hp
Utbildningens/kursens namn och ev. inriktning, XX hp
Ht eller Vt 20XX

Härmed ger jag mitt tillstånd att föreliggande uppsats får spridas och att forskare och studerande får citera ur densamma. Uppgifter om uppsatsen får läggas ut på Internet.

Bilaga 4

Uppsatsuppgifter

Titel: <i>Svenska och engelska</i>	
Undertitel: <i>Svenska och engelska</i>	
Sökord:	
Författare:	
Födelseår:	
Termin:	
Ämne:	
Kurs:	
Handledare:	
Examinator:	
Är uppsatsen skriven i samarbete med extern part/skola?	Ja ☐ Nej ☐
Extern part/skola:	
Godkänner publicering av fulltext i DIVA	Ja ☐ Nej ☐